

Sagans Skog

Sagans skog – Textil vikkvägg för flexibla rum i offentlig miljö

EXAMENSProjekt 30 HP

Child Culture Design

Konstnärligt Masterprogram 120 hp

Högskolan för Design och Konsthantverk

Göteborgs Universitet vt 2012

I samarbete med Liljewall Arkitekter
för Lidköpings Bibliotek

Annika Nilsson 2012

ABSTRACT

The story of the forest - A folded textile wall for flexible rooms in public spaces

In the story of the forest the dragonfly is spinning yarn shiny as the sun. In the story of the forest almost everything can happen and almost everything is also happen there.

Inspiration from Lennart Hellsing

The goal in this exam work was to create a calm, playful space for children in public spaces. A place where children can hide and relax without being disrupted by the surrounding, a place where their imagination can grow and take place. The goal was also to make a flexible space for public spaces that could be used in different ways. Today many libraries want to be more than a library, they will work as a meeting place and you can find several activities to join in. Then it's important to create a space that fulfill the need.

This project has been a collaboration with Liljewall Architects and Lidköping Library. After interviews with the library, workshops with children, sketching and searching for materials the project resulted in a folded textile wall that easily can be removed for flexible rooms. The inspiration came from fairy tales and the dark forest. To get the right mood of the room shadows and lights has been used to create a magic feeling. The end result has been a concept where the textile creates spaces that could suit many different public spaces that have a need of private or screened places.

Keywords

Playful
Magic
Tactile
Fairytale
Forest
Light/shadow

FÖRORD

TACK TILL

Lidköpings Bibliotek

Tobias Bengtsson, chef för Lidköpings Bibliotek, för att jag har fått tagit del av uppbyggandet av Lidköpings nya bibliotek och fått äran att ta fram ett inredningsförslag till sagorummet. Jag har blivit väl bemött av trevlig personal. Tack Lena Olsson-Zylberstein för att du delat med dig av din kunskap och ditt engagemang.

Liljewall Arkitekter

För ett gott samarbete och för att jag har fått sitta hos er och få inblick i en inredningsarkitekts arbete. Tack Pia Oscarsson och Lotta Josefsson för trevliga dagar och för den kunskap och hjälp ni delat med er av.

Handledare

Mirjana Vukoja för ditt engagemang, driv och inspirerande handledning.

Examinator

Johnny Friberg, Child Culture Designs grundare

Opponent

Mattias Gunnarsson, för goda råd

Sponsorer

Tobex AB

Almedahls

Nordifa

Silent Gliss

Ogeborg, för utlåning av matta

Jag vill tacka de personer och företag som jag varit i kontakt med under projektets gång och som delat med sig av sin kunskap och erfarenhet, ni har hjälpt projektet att utvecklas vidare. Tack till pedagoger och barn som varit inblandade. Tack till skolkamrater och vänner för trevligt sällskap och stöd. Tack till min familj och speciellt pappa Evert som har varit en räddare i nöden.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING

Bakgrund	sid 1
Syfte	sid 1
Mål	sid 1-2
Frågeställningar	sid 2
Avgränsningar	sid 2

GENOMFÖRANDE

Studiebesök	sid 3
Intervju/workshop	sid 4-5
Moodboard/tema	sid 5
Idé och skissarbete	sid 7
Skissa i papper	sid 7
In och utsida	sid 8-9
Material och färgval	sid 9
Sagorummet på Lidköpings Bibliotek	sid 10

RESULTAT

Konceptet Sagans skog	sid 11-12
Mått	sid 14
Funktion/föränderlighet	sid 14
Material och tillverkning	sid 14
Matta	sid 15
Sittkuddar	sid 15
Belysning	sid 15
Färg	sid 15
Återstående arbete	sid 15

REFLEKTION

Processen	sid 16
Tillverkning	sid 16
Samarbete	sid 16
Examination	sid 17
Resultat	sid 17
Rum för barn	sid 17-18
Problem/behov	sid 18
Nytta	sid 18

INLEDNING

Bakgrund

Den grundläggande tanken med examensarbetet var att fläta samman min erfarenhet inom textil med illustration och rumslighet i ett projekt mot offentlig miljö. När Tobias Bengtsson, chef för Lidköpings bibliotek kontaktade Hdk och Child Culture design för ett samarbete med en student med ett barnperspektiv-tänk blev jag genast intresserad. Mitt förslag till dem blev att ta mig an sago-rummet som är hjärtat i många bibliotek och det var så samarbetet började. Jag fick möjligheten att samarbeta med Liljewall Arkitekter som projekterade det nya Biblioteket för Lidköping och fick förmånen att sitta hos dem någon dag i veckan. Detta var ett nöje för mig då jag var intresserad av att komma närmre inredningsarkitektens arbete och få mer kunskap om det. Tanken var att arbeta med projektet utifrån bibliotekets behov men skapa fritt och våga gå på egen känsla. Att se begränsningarna som utmaningar.

Valet av projekt föll på satorummet då detta är ett rum där man kan jobba mycket med känslan. Jag ville skapa en flexibel och kreativ plats för det offentliga rummet där barn kan få lugn och ro och där det finns utrymme för samtal och fantasi.

Syfte

Idag har många bibliotek en önskan om att vara mer än bara en plats där man lånar böcker, de vill vara en mötesplats dit människor kan gå för att bara vara, möta vänner, leka, ta en fika eller ta del av aktiviteter som erbjuds. Det är inte alltid rummen räcker till för alla ändamål och det är därför viktigt med flexibla rum som kan användas på olika sätt. Utlåningen av böcker har minskat och läsintresset från barn har förändrats.¹ Barns omgivning i skolan och även i hemmet kan vara stökiga och det kan vara svårt för vissa att gå undan och vara för sig själva en stund.

Att skapa en avskild plats i den offentliga miljön som alla har tillgång till kan vara en räddning för vissa barn. En plats som dessutom främjar fantasin och ger en lugn men samtidigt magisk atmosfär. För biblioteket skulle ett sådant rum kunna lyfta sagan och ge den en ny dimension. Att låta barnen uppleva sagan med flera sinnen skulle kunna ge dem ett starkare intryck av upplevelsen och ge fina minnen att ta med sig från barndomens sagostunder.

Ett personligt syfte var att arbeta med ett mer djupgående projekt i samarbete med ett arkitektkontor för att undersöka om det skulle vara möjligt att arbeta så här i framtida projekt. Inredningsarkitekten har ofta tyvärr varken tillräckligt med tid eller budget för att gå in i detalj när de får ett inredningsuppdrag. Jag ville testa hur jag som textildesigner och barnkulturdesigner kunde komma in i ett projekt i ett tidigt stadium för att jobba på ett djupare plan med en del av inredningen.

Mål

Projektets mål var att skapa ett koncept för flexibla rum i offentlig miljö. Resultatet skulle kunna appliceras på satorummet i Lidköpings Bibliotek och formades utifrån bibliotekets behov men har också haft som intresse och mål att passa andra offentliga miljöer såsom förskolor, lekrum, väntrum, flygplatser mm. Eftersom projektet har varit ett skarpt projekt har hänsyn hela tiden tagits till att produkten ska kunna produceras och så också till ett rimligt pris. Målet var att få en så färdig produkt att den kunde sättas i produktion direkt efter examensarbetets slut. Detta hjälpte såklart till att forma produkten men har aldrig tillåtit att hämma slutresultatet, snarare tvärtom så var det en utmaning som hjälpte projektet framåt.

Målet var att skapa ett rum i rummet som enkelt kunde dras fram och dras undan för andra aktiviteter. Med hjälp av textil, ljus och skuggspel skulle en magisk atmosfär kunna skapas som inger lugn och trygghet.

¹ Lena Olsson-Zylberstein, Barnbibliotekarie, Lidköpings bibliotek

Resultatet blev en textil vikvägg som skapar små intima rum. Den hängs upp på en skena i taket med glid vilket gör det enkelt att dra textilen till dess önskvärda position. Textilen kan skapa ett rum i rummet, skärma av platser eller dela av rum beroende på hur man väljer att hänga den och vilka behov man har. Vikväggen har en in och en utsida. Utsidan är färgrik och har utskurna detaljer som lockar till nyfikenhet medan insidan har en lugnare känsla med abstrakta former som skapas med hjälp av ljus och skuggor.

Foto: Annika Nilsson

Frågeställningar

Hur kan man formge ett rum som ger lugn och stämning i offentlig miljö?

Hur ser sagorummet ut på bibliotek idag?

Vilka platser har behov av flexibla rum?

Hur kan rummet göras föränderligt?

Hur kan man skapa en lugn och tyst plats utan solida väggar?

Hur kan känslan av en fantasivärld förstärkas i rummet?

Barnens ålder

Användarvänlighet/säkerhet

Avgränsningar

Avgränsningen var att arbeta med sagorummet i Biblioteket. Sagorummet innefattade från början väggar, golv, tak och sittkuddar. Planer fanns även på att hitta en lösning på hur barnen skulle kunna hitta till sagorummet genom biblioteket. Ganska snart visade det sig att vikväggen skulle bli ett projekt i sig, därför fick det bli huvudfokus i examensarbetet. De andra delarna fick ställas lite åt sidan men finns med i projektet som biprodukter.

GENOMFÖRANDE

Studiebesök

I den inledande fasen av examensarbetet gjordes besök på mässor, museum och bibliotek för att få inspiration och utforska hur produkter och rum för barn kan se ut.

På Möbelmässan i Stockholm fanns ett stort urval företag som inriktade sig på produkter för of-fentlig miljö. Flera textilföretag ställde ut och tipsade om både material och tillverkningsätt. En del kontakter skapades redan här. Barnmässan Playtime i Paris besöktes för att se de mindre företagens nyheter. För att se skillnaden på bibliotekens barnavdelning utomlands i jämförelse med Sveriges bibliotek gjordes studiebesök på några bibliotek i Paris. Detta var tyvärr inte något inspirerande och man kunde knappt se skillnad på barn och vuxenavdelningen. Det var ändå en intressant upplevelse och medvetandegjorde Sverige som ett land som faktiskt kommit ganska långt när det gäller barnperspektiv och rum för barn.

I jämförelse med Paris så var biblioteken i Sverige mer barnvänliga. Fokus för studiebesöken låg på sagorummet. Rummen var ganska lika varandra, en del var nya och fräscha, andra lite äldre och mer slitna. Oavsett verkade det inte som att det lagts ner så mycket energi och nytänkande när det gällde att ta fram ett inspirerande rum för sagoberättandet. Rummen var ganska kala med i bästa fall hängande enfärgade textilier längs med väggarna. Golvet var ofta hårt, om där inte fanns en matta, med klädda bänkar att sitta på. Vissa hade kuddar att sitta på. Stjärnhimlen återfanns i de flesta sagorummen och även den runda formen på rummet.

Studiebesök. Foto: Annika Nilsson

Intervju/workshop

En intervju gjordes med barnboksbibliotekarierna på Lidköpings bibliotek för att ta reda på deras behov och önsningar. Ett krav från dem var att det nya sagorummet skulle placeras i aulan och att det snabbt och enkelt skulle kunna tas undan för andra aktiviteter. Andra önsningar var bland annat:

- Att det ska vara en plats för alla men främst för barn mellan 0-16 år och med fokus på de mindre barnen. Att det också ska locka killarna till sagostunden (som är svårare att locka till läsning)
- Det ska vara tillgängligt även för barn i rullstol, säckosäckar bra sittplats för dem
- En känsla av kreativitet, glädje, uppfyllighet. Efter en dag på biblioteket är målet att barnen ska gå hem och skapa något eget.
- Unik, inte standard. Modulsystem som kan användas på flera bibliotek
- En magisk värld, det sänker ljudnivån. Barnen blir tysta och förväntansfulla när de kommer in i ett speciellt rum. Otäckt kontra sött. Ana sagan i rummet, inte för konkret.
- Lugna färger, magi, tryggt, ombonat, varmt, lugnt
- En känsla som stannar kvar, glädjefullt minne
- Interaktivt
- Stjärnhimmel, sagobrunn

Workshop Lidköpings Bibliotek. Foto: Annika Nilsson

En workshop med en sjätteklass och en sagostund för de mindre barnen ägde också rum under vistelsen i Lidköping. Skolbarnen fick i uppgift att bygga en egen modell över hur de ville att det nya sagorummet skulle se ut. De arbetade i grupper med tre barn i varje grupp och fick komma överens om ett gemensamt tema. Modellerna blev ganska olika varandra vilket var roligt att se. De fick också framföra sina åsikter om vad de tyckte var viktigt med ett sagorum. Några nyckelord de nämnde var:

- Saker som hänger från taket
- Mjukt, skönt att sitta
- Mörkt/ljust
- Lugnt
- Lampor i olika färger
- Teater, film
- Grotta att gå in i

I början av projektet utgick arbetet av sagorummet till stor del utifrån Lidköpings Biblioteks specifika behov, utifrån det togs ett koncept fram. Konceptet utvecklades allteftersom för att kunna passa in i flera offentliga miljöer. Den runda formen på rummet liksom den mjuka belysningen i taket som återfanns på flera bibliotek under studiebesöken togs till vara på även i detta projekt då det kändes som den ultimata lösningen för att få den lugna känslan i rummet.

Moodboard/Tema

Ett moodboard togs fram för att sätta känslan för rummet. Nyckelord som moodboardet illustrerade var:

- Lekfullhet
- Magisk
- Taktil
- Siluett
- Mjuk
- Saga
- Rumslighet
- Skogskänsla
- Ljus/Skugga

För att lättare hålla ihop en stil och för att de olika delarna av arbetet skulle gå i samma riktning valdes ett tema. Valet föll på ett skogstema. Skogen har en positiv inverkan på människan och skänker ett lugn som är svårt att konkurrera med. Det spelar ingen roll om sagan som läses i sagorummet utspelar sig i storstaden eller i rymden, det viktiga var att få den lugna trygga känslan i rummet som skogen kan ge. Efter en tids letande efter en saga eller vers att illustrera sagorummet kring gav barnboksbibliotekarien Lena tipset om Lennart Hellsings vers "Sagans skog". Pusselbiten föll direkt på plats och versen "Sagans skog" blev inspiration för sagorummet. Det blev även projektets namn.

I sagans skog där snurrar sagans slända och spinner tråd som blank som solen är,
I sagans skog kan nästan allting hända och nästan allting händer också där.

Lennart Hellsing

Idé och skissarbete

Bibliotekets önsknings för det nya sagorummet var att det skulle placeras i aulan och att det snabbt och enkelt skulle kunna tas undan för andra aktiviteter. Textil kändes som ett bra och lätt material för det flexibla rummet. Ett skissarbete sattes igång för att ta fram idéer på en textil vikkvägg som enkelt skulle kunna skjutas åt sidan. Det skissades även på mattor, kuddar och belysning för att få en helhet i rummet men ganska snart blev vikkväggen huvudfokus i projektet, då det visade sig att det var ett tillräckligt stort projekt i sig. Denna skulle kunna skapa både rumslighet och stämning i sig själv med hjälp av ljus och skuggor.

Den första idén var att jobba med textila kulisser som kunde dras fram och tillbaka på skenor i taket. Då skulle barnen själva kunna placera kulisserna i den ordning de ville ha dem. Det skulle kunna bli en fin effekt mellan textilierna och man skulle kunna jobba med mellanrumsformerna. Men det skulle bli mycket jobb för personalen att dra fram alla dessa kulisser varje gång de hade sagostund. Dessutom skulle det krävas flera skenor i taket och textilierna skulle ta mycket plats i rummet även när de inte användes. Idéen med en vikbar textil, som kunde fungera som ett dragspel och hängas i ett stycke på samma skena i taket kändes som en smartare lösning. För att få ett mer tredimensionellt uttryck plisserades textilen och former skars ut och veks åt motsatt håll, som en pop up-effekt.

Skissa i papper

Skissperioden ägnades till största delen åt att skära i papper, vitt papper och transparent papper. Denna skissteknik var ganska enkel och effektiv och visade snabbt resultat. Att översätta känslan som pappret gav till textil var däremot lite klurigare. Pappret, speciellt det transparenta pappret, gav en fin krispighet och fräschhet när ljuset silade igenom det. Med textil var det en helt annan känsla, därför blev det som att börja skissarbetet på nytt när det skulle översättas till textil. Skissarbetet inspirerades av origami, pop up-effekter, scenografi och siluetter. Ljuset var viktigt för att se hur skuggorna föll i rummet. En viktig del var att textilen skulle ha både en in och utsida som var intressant och spännande. Mer konkreta detaljer och färger som lockade på utsidan och siluetter och skuggor som gav stämning på insidan.

Eftersom Bibliotekets aula var utgångspunkten i projektet utnyttjades möjligheten att rummet kunde mörkläggas, därför blev det mycket fokus på ljuset och stämningen i rummet.

Mycket tid lades på att hitta en bra form för textilen. Skissandet med att skära i papper varvades med att testa färger och material för att sedan återgå till grundskissandet igen. Flera varv gjordes för att hitta det bästa resultatet. De bästa delarna plockades ur varje skiss och slutprodukten tog så småningom form.

Skiss i papper. Foto: Annika Nilsson

Skisser. Foto: Annika Nilsson

In och utsida

För att få till både en spännande insida och utsida gjordes flera experiment. Klasskamrater, vänner, barn och handledare tillfrågades för att ge råd. Från början var insidan av textilen mer detaljerad än utsidan. Tanken var att barnen skulle få känslan av att komma in i en annan värld när de trädde in i rummet och att de bara kunde ana den från utsidan. Men efter flera tester med ljus och mörker och efter att ha fått råd från omgivningen var denna idé inte helt självklar längre. En textil modell togs fram och hängdes upp för att testa skuggspelet och för att se skillnaden på de båda sidorna. Denna modell testades på en skolklass. Klassen fick sitta på båda sidor om textilen och upptäckten gjordes att deras egen fantasi kom bättre fram när de endast såg skuggspelet från ljuset genom textilen. Den detaljerade sidan var mer konkret och de kunde lättare se vad det föreställde vilket gjorde att de inte använde sin egen fantasi på samma sätt. Efter denna erfarenhet togs beslutet att helt enkelt vända projektet ut och in. Så fort beslutet var taget kändes det självklart. Detaljerna, de skogsinspirerade formerna och färgerna vändes till utsidan för att locka till nyfikenhet. Det blev som

en stor sagobok att gå in i. På insidan kändes det nu som att vara inne i den stora, djupa skogen med hjälp av skuggspelet som bildades av lampor som belyste textilen från utsidan och in. Även en modell i naturlig skala togs fram för att testa storleken.

Prototyper. Foto: Annika Nilsson

Material och färgval

Det var till stor hjälp att ha tillgång till Arkitektkontorets materialbank och alla deras kontakter. Det hjälpte idéerna från skissblocket att ta form och förverkligas.

Mycket arbete lades på formen, färgen, materialet och skuggspelet i vikväggen. Hur vikväggen skulle fungera rent tekniskt, hur den skulle tillverkas, kostnader, miljö och säkerhetstänk var också viktiga frågor då målet var att göra en textil som verkligen kunde fungera och användas för Lidköpings Bibliotek och även andra platser i framtiden. En omfattande analys genomfördes på val av olika materialtyper för textilen. Flera tillverkare och tryckare kontaktades för att få deras erfarenheter samt materialprover. En stor tillverkare av filtmaterial, Nordifa i Halmstad, besöktes för att få en känsla för de olika materialen i fullskala.

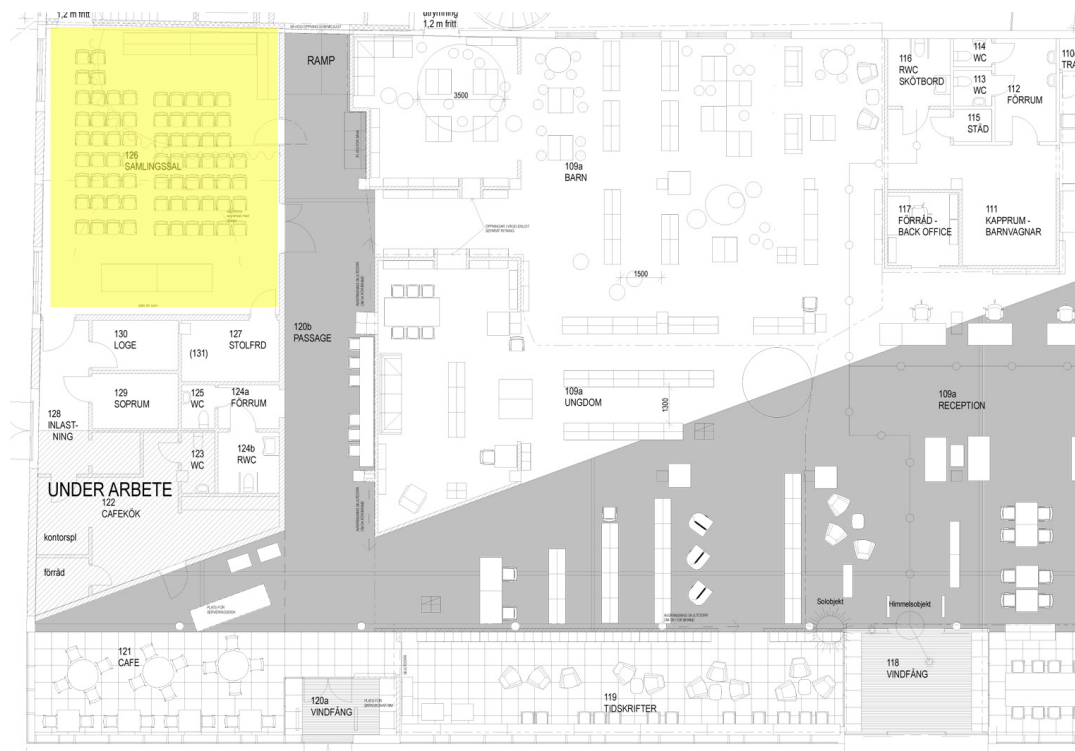
Materialprover på några filtmaterial skickades till Tobex digitaltryck i Borås för att låta dem provtrycka och valet föll på en ganska tunn, hårt packad filt. Den grå strukturen gav fint liv i trycket som hade stora partier enfärgade fält. De tryckta färgerna förväntades bli något murriga på den grå filten men blev förvånansvärt distinkta ändå.

Det var inget självklart val att trycka direkt på filten då det kan vara svårt att digitaltrycka på filtmaterial, men det gick bra. Från början var idén att skära ut fält i olika textilier och sy ihop dem och laminera på en tjockare filt för att få en bra ljudabsorbent. Detta visade sig bli både dyrt och komplext att tillverka.

Till insidan av vikväggen valdes en tunn textil i Trevira CS. Detta var en flamsäker textil, tillräckligt tunn för att släppa igenom ljus så att siluetter från yttertyget skapades. På golvet i sagorummet valdes en heltäckningsmatta i ull, utskuren i former som harmonierade med utsidan av rummet. Sittkuddar som enkelt kunde staplas ovanpå varandra för att på så sätt ta mindre plats togs fram i liten skala. Detta valdes att visas endast i en skalmodell som sedan fotades för att få en helhetskänsla av rummet. I den slutliga examensutställningen visades vikväggen i naturlig skala som ett rum i rummet. Eftersom vikväggen var huvudobjektet i projektet lades fokus på att visa den och inte detaljerna runtomkring så som golv, kuddar och belysning.

Sagorummet på Lidköpings Bibliotek

Bibliotekets önsknigar för det nya sagorummet var som sagt att det skulle placeras i aulan och att det snabbt och enkelt skulle kunna tas undan för andra aktiviteter. Detta fanns med som en stomme genom hela projektet. Genom projektets gång var både Liljewall Arkitekter och Lidköpings Bibliotek involverade i utvecklingen av sagorummet. Vi hade bland annat en presentation för hela bibliotekspersonalen i Lidköping där Liljewealls inredningsarkitekter presenterade helhetskonceptet av det nya biblioteket med färger, material och möbler. Biblioteket fick också en presentation av sagorummet vilket blev positivt mottaget. Efter det löpte projektet vidare. Vi besökte de nya lokalerna som ännu fungerade som byggarbetsplats för att se de verkliga måtten, det var nyttigt.

Siss över biblioteket. Den gula markeringen visar Aulan.
Ritning: Liljewall Arkitekter

De nya lokalerna.
Foto: Annika Nilsson

RESULTAT

Konceptet Sagans skog

Sagans skog är ett koncept som idag består av fyra sektioner. Varje sektion är en veckad textil som antingen kan sättas samman med flera sektioner för att bilda en textil vikkvägg eller stå för sig själv. Detta flexibla koncept skapades för att låta kunden välja efter eget behov. Konceptet passar flera miljöer, främst offentlig miljö då prisklassen är lite högre men skulle även kunna användas för hemmiljö. Det kan användas som rumsavdelare, draperi, skärmvägg eller till att skapa ett rum i rummet med och hängs enkelt upp på en skena i taket. Konceptet består av tre delar med olika motiv och en öppning som med fördel kan användas om man väljer att skapa ett rum i rummet. Konceptet riktar sig till Arkitektkontor som i sin tur kan ta in produkten i inredningar. Den riktar sig också direkt till bibliotek, skolor, förskolor och andra platser där det finns behov av flexibla rum för barn.

Sektioner att sätta ihop efter behov.
Foto: Annika Nilsson

Sagorum, utsida. Kollage: Annika Nilsson

Sagorum, utsida. Foto: Annika Nilsson

Sagorum, bortdragen textil. Foto: Annika Nilsson

Sagorum, insida. Foto: Annika Nilsson

Mått

Varje sektion är 306 cm bred och ca 240 cm i veckat tillstånd. Höjden är ca 240 cm hög vilket är standardhöjd på många skärmväggar. Öppningen är 100 cm bred när den är veckad, för att en rullstol ska kunna ta sig igenom. Höjden på öppningen är inte högre än 120 cm då känslan ska vara att man för böja sig lite som vuxen för att komma in, annars är textilen 240 cm hög precis som de andra delarna. Varje enskilt veck är ca 33 cm brett förutom en del som är 48 cm bred, detta för att vikkväggen inte ska upplevas statisk i sitt uttryck.

Funktion/Föränderlighet

Målet med sagans skog var att skapa stämning och en spännande atmosfär i rummet. Uttrycket på textilen kan förändras med hjälp av belysning. Man kan välja att belysa inifrån och då få en fin effekt på utsidan där ljuset skiner igenom de utskurna delarna i filten. Man kan också belysa textilen utifrån och då få ett spännande skuggspel på insidan. Det finns en in och en utsida som kan vändas efter behov. Här i rapporten och på utställningen visas vikkväggen med det enfärgade tyget på insidan då detta ger ett fint och lugnt uttryck till sagorummet som är fokus i detta projekt. Ljud skulle också kunna vara en faktor som förstärker stämningen i rummet. Det skulle t.ex. kunna vara bakgrundsljud till sagan som förstärker upplevelsen av berättelsen.

Sagorum. Foto: Annika Nilsson

Material och tillverkning

Materialen i vikkväggen består av ett filtmaterial som innehåller lika delar ull, polyester, polypropylene och viskos. Eftersom filten inte är helt flamsäker så kan den sprayas med flamskyddsmedel. Det finns ett ekologiskt flamskyddsmedel som i så fall skulle vara intressant att använda. Filten digitaltrycktes hos Tobex i Borås med en pigmentfärg. Det tunna tyget är en Trevira CS i 100 % polyester vilken är helt flamsäker.

Sömnad och utskärning av filten skulle antingen kunna göras för hand hos en tapetserare eller hos ett företag som knivskar digitalt utifrån en Cad-fil.

Takskenan kan beställas i flera mått och former beroende på hur man vill använda vikkväggen.

Matta

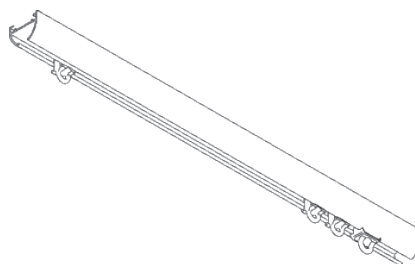
Mattan som valdes var ett mjukt textilgolv med öglad lugg i 80 % ull, 15 % nylon och 5 % viskos. Den är lätt att underhålla och har ljuddämpande egenskaper. Mattan skars ut i former som harmonierade med utsidan av rummet och delades upp i olika färgytor. På så sätt skulle barnen kunna skapa sin egen lek och ledaren lätt kunna använda ytorna till att dela upp barnen i grupper inne i sagorummet. En del av mattan skulle t.ex. kunna användas som scen.

Sittkuddar

Ett förslag på sittkuddar togs fram men är inte helt genomarbetat. Tanken var att de skulle kunna staplas ovanpå varandra och på så sätt bilda en form av en trädstam som kunde bli en dekoration i rummet även då kuddarna inte användes. Lidköpings bibliotek hade flera kuddar till sitt sagorum som man enkelt skulle kunna sy ett nytt överdrag till för att återanvända det som redan finns. Sacco-säckar skulle vara ett alternativ för de barn som sitter i rullstol då de är lätta att forma efter kroppen.

Utskuren matta

Takskena. Illustration: Silent Gliss

Sittkuddar. Foto: Annika Nilsson

Belysning

Belysningen skulle med fördel kunna sänkas ner en bit från taket för att få en intim känsla i sagorummet.

Färg

Eftersom färgen trycktes på en grå filt blev uttrycket lite murrigare men passar väldigt fint in i skogstemat. Färgerna valdes utifrån skogstemat. Det blev sex färger totalt varav tre av dem är gröna nyanser. Trycket består mestadels av enfärgade ytor men även ett grafiskt mönster och en struktur lades in för att få mer liv i trycket.

Återstående arbete

För att få ett helhetskoncept skulle golv, belysning och "paketering" av vickväggen behövas jobba vidare med. Hur ser vickväggen ut när den flyttats åt sidan? Ska den gömmas undan i något slags fodral/skåp? Ska golvet vara en matta eller ska den höjas upp en bit så att det blir som en scen/mötesplats även när vickväggen är bortdragen? Hur ska belysningen inne i sagorummet se ut? Ska den sänkas ner en bit från taket för att få en mer intim känsla? Hur ska lampan vara utformad? Eftersom den slutgiltiga produkten i naturlig skala inte testats på barn ännu ska det bli intressant att se hur barnen interagerar med rummet. Först därefter finns utrymme för vidare utveckling.

REFLEKTION

Processen

I början av projektet var ett viktigt mål att inte låta projektet uppsluka hela tillvaron utan att även göra andra saker för att få in ny energi då tidigare projekt har tenderat att ta över all ledig tid. Detta gick bra till en början men desto längre projektet skred desto mer tog det över. Anledningen var såklart att det var kul men också att det var svårt att begränsa sig, man kan ju alltid göra saker lite större och lite bättre.

Det fanns en tidsplan men den var medvetet ganska löst satt. Av olika anledningar valde jag att inte pressa på för mycket med planeringar och deadlines utan försökte vara ganska generös mot mig själv och försöka lita på arbetsflödet och de erfarenheter jag haft från tidigare arbeten. Det var skönt och befriande att arbeta på detta sätt. Processen började med sökande efter fakta och inspiration, efter det följde ett långt skissarbete. I början av projektet kändes det som att skissarbetet tog för mycket tid men så här i efterhand var det nödvändigt för att få fram ett väl genomarbetat slutresultat.

Tillverkning

Flera företag kontaktades under arbetets gång för att ta reda på förutsättningar för tillverkning och för att få materialprover. Detta var en lärorik och rolig del av projektet då flera kontakter skapades med företag i branschen som även skulle kunna vara användbara i framtiden. Detta skapade nyttiga lärdomar inom bland annat produktion, kostnader och material. En liten skalmodell i de rätta materialen togs fram till examinationen. Till examenstutställningen togs en prototyp i naturlig skala fram. Efter att ha haft kontakt med flera företag är det nu klart hur tillverkningen skulle kunna gå till vid en eventuell beställning av produkten.

Samarbete

Att samarbeta med Liljewall Arkitektkontor och Lidköpings Bibliotek var både lärorikt och roligt. Att arbeta med ett skarpt projekt ger förstås vissa begränsningar, men det är också mycket nyttigt. I ett projekt behövs vissa ramar att hålla sig inom för att inte sväva iväg för mycket. I detta fall var det bara positivt då jag tog del av Bibliotekets önskningar, behov och erfarenheter och sedan gjorde något eget av det.

Jag blev erbjuden en skrivbordsplats på Arkitektkontoret vilken utnyttjades någon dag i veckan. Det gav en närmre inblick i inredningsarkitekternas arbete, vilket var intressant. Att få tillgång till deras materialbank och kontakter underlättade arbetet väsentligt. Det var nyttigt att byta miljö och kunna utnyttja både skolmiljön och kontorsmiljön. Dagarna på kontoret blev mer effektiva då det var åtta timmars arbetsdag, på skolan kunde dagarna lätt flyta samman och det blev svårare att sätta gränser. Att testa idéerna med barnen och få deras spontana idéer var också otroligt givande.

Innan jag började på masterprogrammet Child Culture design arbetade jag som Designer ett antal år. Jag har fått erfara att man kan vara ganska styrd som Designer ute i arbetslivet. Detta examensarbete såg jag som en chans att göra något eget. Samtidigt som jag hade ett samarbete var det viktigt att göra ett projekt som jag själv kunde stå för och som jag kunde fortsätta arbeta med efter skolan. Det kan vara en svår uppvägning att göra något eget samtidigt som det ska passa in och fylla ett behov för någon annan, men jag tyckte det gick bra och hoppas att både Biblioteket och Liljewall kände sig involverade i arbetet trots att jag satt en del på min "egen kammare" och arbetade. Jag lärde mig väldigt mycket av samarbetet och lyckades genom det ta fram en starkare produkt. Biblioteket har ännu inte sett det slutgiltiga resultatet. Konceptet har visats med hjälp av tydliga skisser vilket har blivit väl mottaget. Slutresultatet kommer presenteras för både Lidköpings Bibliotek och Liljewall Arkitekter för att se om vi kan gå vidare med samarbetet och realisera projektet för det Nya Biblioteket som öppnar i vinter.

Examination

Det kom upp flera bra och värdefulla åsikter under examinationen som jag kommer ta till mig. Min opponent Mattias Gunnarsson var positiv och gav råd som skulle kunna stärka produkten och utveckla den i rätt riktning. Han pratade om hur viktig presentationen och paketeringen är, att man ska tänka på att presentera ur ett borgmästarperspektiv och börja presentationen med bra bilder och tydliga svar. Att tro på sig själv, kunna stå för sin produkt, visa den på ett tilltalande sätt och ge den plats är viktigt för att kunna få den såld. Han tyckte att produkten kunde paketeras tydligare och att jag kunde erbjuda en helhetslösning med både textilen, golvet och belysningen. Låta rummet ta sin plats och kanske t.om. höja upp golvet 20 cm för att få en naturlig samlingsplats även när vikväggen är dragen åt sidan. En annan viktig detalj var att fundera över vad som händer när vikväggen är hopviktt och ta hand om idén hela vägen.

Mattias ställde en viktig fråga som jag själv funderat mycket på både privat och yrkesmässigt. Var är du själv i allt det här? Du har tagit in bibliotekets och barnens önskningar och behov och gjort något som passar dem, men var är du själv? I detta projekt har jag varit lyckligt lottad då många av bibliotekets önskningar faktiskt stämde in med mina egna visioner. Om fallet inte varit detta hade det så klart varit mer tungrott. Men jag kan absolut säga att jag själv funnits med hela vägen i detta projekt och vågat gå mycket på magkänsla.

Andra fina ord som sades under examinationen var att arbetet och även tidigare arbeten jag gjort innehåller en icke linjär story-telling, figurerna är någonstans mittemellan konkret och abstrakt vilket gör att produkten blir långlivad. Detta projekt placerades i gränslandet mellan inredningsarkitektur och konstnärlig utsmyckning.

På grund av tidsbrist i slutet arbetades inte alla bilder igenom tillräckligt noga, vilket resulterade i kritik mot att skala och proportioner inte helt stämde med verkligheten. Presentationen är lika viktig som produkten. Det kvittar om man lägger ner flera månader/år på en produkt om man inte presenterar den på ett bra sätt. Man borde avsätta lika mycket tid till att ta fram bra bilder och presentationsmaterial. Detta är något jag kommer ta till mig.

Resultat

Hur kan man formge ett rum som ger lugn och stämning i offentlig miljö? Vad kan ett sådant här rum ge för effekter? Ett rum behöver inte nödvändigtvis ha solida fasta väggar för att fylla sin funktion. Om man är i behov av ett isolerat, tyst rum är det kanske en fördel, men annars kan man skapa mycket med stämningen. I detta projekt har stämningen och känslan i rummet varit det viktigaste. Stämningen i rummet skapades med hjälp av belysning utifrån och in och gjorde rummet föränderligt. Störst effekt blev det i ett mörkt rum då skuggspelet blev tydligare och man fick känslan av en fantasivärld. Enligt den lilla skalmodellen som gjordes fungerade de material som valts både tekniskt och visuellt. De utskurna delarna höll en bra form, det tunna tyget släppte igenom ljuset på ett fint sätt. Det ska bli spännande att se hur barnen interagerar med rummet under utställningen då det visas i naturlig skala, vilket inte riktigt har kunnat undersökas tidigare då produkten endast visats som en skalmodell.

Rum för barn

Små barn bygger redan rum och hus, fantiserar rum, ritar tänkta kojor och slott, söker upp rumsligheter ute och inne. Men vad ger vi dem för rum att vistas i? Det finns mycket kunskap om och goda tankar kring innehållet i det pedagogiska arbetet med barn och kraven de ställer på yta, säkerhet och planering. Arkitekturen kan vara en pedagogisk resurs. Husen och rummen bidrar till barnens emotionella, praktiska, sociala och intellektuella utveckling och deras skapande förmåga och självtillit stärks av arkitekturens form. Barn har behov av konstnärliga impulser, av fantasi och konkret sinnlig stimulans. Olika åldrar tar stöd i en fysisk omvärld för att växa, upptäcker hur begreppsvärldar förändras i mötet med nya omgivningar. Hus och rum för små barn är inte bara väggar, tak och golv – en praktisk ram. Det är ljus, klanger, dofter, material som möter kroppen, det är form, kyla, mörker, utblick, inblick.²

² Gunilla Lundahl Hus och rum för små barn.. s 7-8. Författaren och Stiftelsen Arkus 1995

Rum som byggs för små barn ger dem en livsfär där de ska mogna och utvecklas. Vuxna har ett stort ansvar för vad de delar med sig av i sin syn på omvärlden med dessa rum. Arkitektur är en uttrycksform som barn är duktiga på att avläsa. Det är det konkreta, omedelbara, för sinnena avläsbara som ger barnen material att bygga sin bild av världen med, att strukturera den och ge den ett känslomässigt innehåll. Det finns ett starkt samband mellan barns utveckling och deras förhållande till rum. Rum fungerar också på ett symboliskt plan, som svar på existentiella problem. Filosofer, pedagoger och psykologer understryker starkt dessa samband. Duktiga pedagoger kan åstadkomma fantastiska resultat även i en dålig miljö. Men en god miljö är ett stöd. Och de geniala pedagogerna är få och alla andra behöver arkitekturen som ett av sina hjälpmedel.³

Toyo Ito är arkitekt och arbetar i Japan. Han förmedlar en hel del av den japanska traditionen kring ljus i sina byggnader. Det är inte så mycket ljus som intresserar utan skuggan. Ljusets förmåga att skulptera fokuseras och dess förmåga att få material att skimra och lysa utan att ljuskällan framträder. Med sina ljusavskärmningar lyckas han skapa en påtaglig kontrast mellan det arbetade ljuset och ljuskvaliteter utanför. Ljuset får en stor tydlighet just genom att det dämpas och tonas ner.⁴

Problem/behov

Offentliga rum kan vara stökiga och utan utrymme för fantasi, ytorna är ibland stora och måste verka för flera aktiviteter eller är de för små och rymmer endast en aktivitet.

Lena Olsson-Zylberstein på Lidköpings bibliotek delade med sig av sina tankar om sagan, barnet, läsandet och biblioteket:

Biblioteket är en plats som alla har tillgång till. Barn kommer dit, men inte bara för att låna böcker längre, utan för att möta andra barn, se en film, en teaterföreställning eller träffa en författare som berättar om sitt skrivande. Överlag sjunker lånestatistiken men bilderbokslånen håller t.ex. i sig. Barns fritidsintresse har ändrats och de har mer att välja på än tidigare, det är mest tydligt hos pojkar som läser mindre överlag. Vad gäller flickors läsning märker man en större förändring i vad de läser. Enligt en rapport som heter PIRLS visas att barns läsförståelse och läshastighet har försämrats under senare år, speciellt i f.d. slukaråldern (10 år-). Förskollärare och lärare påpekar att barn har större koncentrationssvårigheter idag än tidigare, vissa klasser är mer oroliga än andra. Ibland väljer förskolorna/skolan att komma till biblioteket med mindre barngrupper för att ge barnen en lugn och skön mystund i bibblan.

Enligt Lena påverkas barns språk, fantasi och lek av sagan. Barn och ungdomar tar till sig sagan på olika sätt. Barns känslor kan t.ex. bearbetas via sagan, själsliga sår kan läkas fortare. Miljön i ett sagorum påverkar barnen genom att stimulera sinnen, skapa trygghet, det blir en "lyssna och titta plats".⁵

Nytta

Det är viktigt för barn att finna ro, få tid till att fantisera och lyssna och känna trygghet och samhörighet. Att skapa lugna platser i den offentliga miljön kan vara en räddning för många barn som inte har tillgång till det hemma eller i skolan. "Sagans skog" står för en vilsam och inspirerande plats i det offentliga rummet. Sagan har fått inspirera och sätta formen för rummet. Ljus och skuggor skapar stämning och magi och ger en avslappnande atmosfär för barn och vuxna. Insida möter utsida och bildar tillsammans ett rum som skapar en spännande upplevelse både utifrån och inifrån. Den kan betraktas på håll eller krypas in i för att uppleva sagans värld för en stund. För biblioteket skulle ett sådant här rum kunna lyfta sagan och ge den en ny dimension. Att låta barnen uppleva sagan med flera sinnen skulle kunna ge dem ett starkare intryck av upplevelsen och ge fina minnen att ta med sig från barndomens sagostunder.

3 Gunilla Lundahl Hus och rum för små barn.. s 29. Författaren och Stiftelsen Arkus 1995

4 Gunilla Lundahl Hus och rum för små barn.. s 144. Författaren och Stiftelsen Arkus 1995

5 Lena Olsson-Zylberstein, Barnbibliotekarie, Lidköpings bibliotek